

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

MIKSI FONETIIKKA ON TÄRKEÄÄ KIELEN OPPIMISESSA?

*Monikielisyyden tukeminen varhaiskasvatuksessa ja
esiopetuksessa –seminaari*

Maija S. Peltola, professori
Fonetiikka ja LAB-lab
Turun yliopisto

Mitä fonetiikka on?

Mihin sitä tarvitaan, kuka sitä käyttää ja miksi?

- Kaikkeen, kaikki ja kaikenmoisista syistä
 - Puheen tuotto edellyttää tarkkaan äänilähteen ja artikulaatioelimistön koordinaatiota, havaitseminen altistuksen myötä syntyneiden muistijälkien aktivaatioita
 - Syntymästä saakka (tai jo sitä ennen) muovaudumme äidinkielen äänimaailman mukaisesti
- suomalainen lapsi on tarkka kuulemaan äänteiden kestoeroja (tuli – tuuli), mutta ei havaitse eroja erilaisten /o/-vokaalien välillä tai tavujen painotuseroja (/’impo:t/ - /im’po:t/)
- Vaikka suut ja korvat ovat samanlaisia, tuotto ja havaitseminen erikoistuvat tutuille asioille, minkä jälkeen maailmankansalaisista tulee äidinkieltensä vankeja

→😊 ja ☹️

Miksi fonetiikka on tärkeää?

- Ilman fonetiikkaa on hankalahko puhua 😊
- Merkitykset syntyvät virkkeissä, virkkeet syntyvät sanoista, sanat syntyvät äänteistä
- Ilman äänteitä homma ei pelaa
- Sanavaraston karttuminen linkittyy kykyyn erikoistua oman äidinkielen kannalta merkityksellisiin äänteellisiin yksityiskohtiin

Mikä uuden kielen fonetiikassa on vaikeaa?

- Alkuvaiheessa lähes kaikki on hankalaa:

sanarajoja ei tunnu löytyvän (painotus?)

eksoottiset äänet eivät kuulosta edes puheelta (esim. klikit)

täysin uudenlaiset äänteet ovat lähes mahdottomia tuottaa (think that, George)

- Pidemmälle ehdittäessä hankaliksi jäävät hienovaraiset erot:

ranskan erilaiset /o/-vokaalit

suomen kestoerot

englannin vokaalien laatu

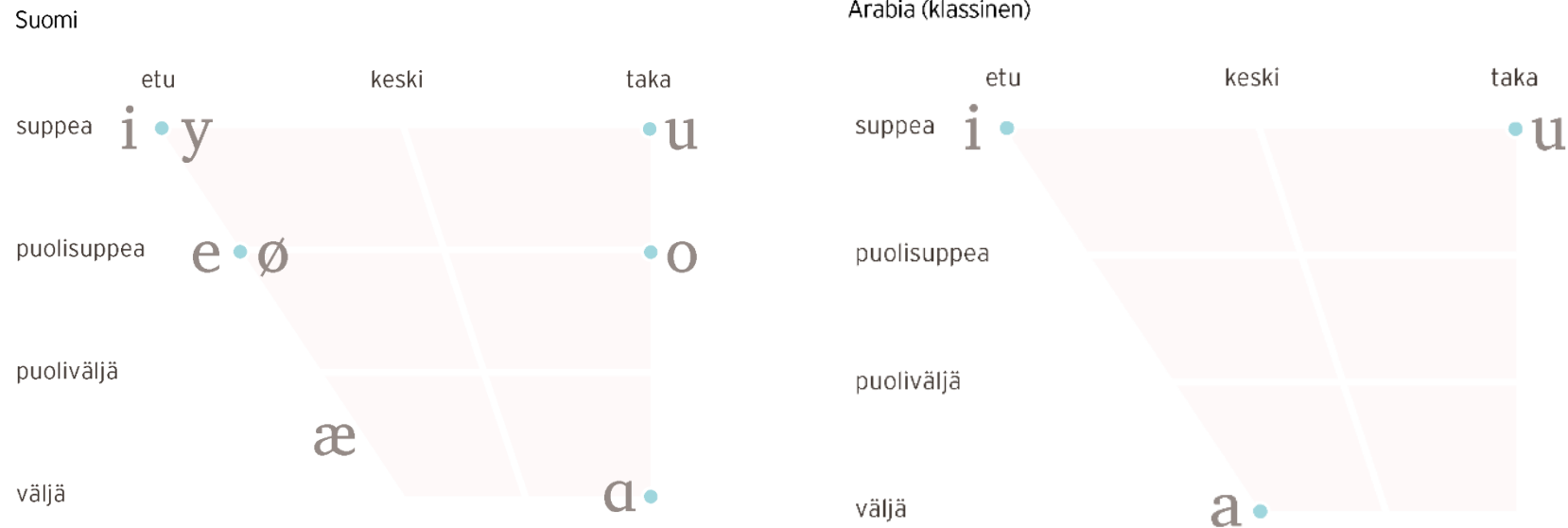
- Ja yleismaailmallisesti vaikeat jutut tai syvään juurtuneet ominaisuudet:

/y/, /ö/

intonaatio

Mistä tietää, mikä on vaikeaa? No vertailemalla!

- Siellä missä on ero, siellä on myös hankaluus

Miten vaikeudet voidaan voittaa? Harjoittelu tekee mestarin!

- Toistelu, jopa jankuttaminen, tekee hyvää
→ *Ilman toistoja muistijälkiä ei synny, artikulaatio ei harjaannu*
- Innostus tukee oppimista, selviytyminen edellyttää oppimista
→ *Motivaatio on monisäikeinen asia*
- Kartoitus: Millainen äidinkieli, millainen kohdekieli, mitä eroja, eroihin isketään kimppuun
→ *KieliVertailu-työkalu (nyt tämä sisältää tuotesijoittelua 😊)*
Harjoittelua leikin varjolla, avuksi teille, ei paineita!!

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Fonetiikka on ihanaa!

Kiitos kaikille, olkaa yhteyksissä
maiya.peltola@utu.fi

Kysymyksiä?

